

مخاطرات محیطی

با تاکید بر سیلاب های شهری

دکتر محمد غلامی

(عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور)

دکتر ولی الله نظری

(عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان)

۱۳۹۷

سرشناسه	غلامی، محمد، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	مخاطرات محیطی با تاکید بر سیلاب های شهری / محمد غلامی، ولی اله نظری
مشخصات نشر	تهران : انتشارات صالحیان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۵۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۴۵-۴۸-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	سیل - مهار
موضوع	Flood control
موضوع	سیل بندها و مخزن های آب
موضوع	Flood dams and reservoirs
شناسه افزوده	نظری، ولی اله، ۱۳۵۶ -
زبان	فارسی
رده بندی دیویی	۶۲۷/۴
مارک ۱۰ - نسلی ملی	۵۱۶۷۵۹۴

مخاطرات محیطی با تاکید بر سیلاب های شهری

مؤلف: محمد غلامی، ولی اله نظری

ناشر: صالحیان

صفحه آرای و طراحی جلد: ۸۰۰

سال و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر اعم از چاپ و تکریر،
نسخه برداری، ترجمه و اقتباس محفوظ می باشد.

تلفن: ۰۹۱۲۰۶۱۷۲۸۳

www.chapketab.ir

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار
۱۳.....	فصل اول
۱۳.....	مخاطرات - بيط (تعاریف و مفاهیم پایه)
۱۳.....	درآمدی بر مبث و طرات - بيطی شهر
۱۴.....	مخاطرات و بحران ها؛ نمازات مفایم و تفاوت ها
۱۴.....	مخاطرات
۱۷.....	مخاطرات محیطی
۱۸.....	مخاطرات طبیعی
۱۹.....	انواع مخاطرات طبیعی
۲۲.....	روند جهانی مخاطرات محیطی
۲۴.....	مخاطرات طبیعی شهر
۲۸.....	شهرهای جهانی و مخاطرات طبیعی
۳۳.....	توکیو - یوکوهاما؛ ژاپن
۳۳.....	مانیل، فیلیپین

- ۳۴..... دلتای رودخانه پرل، چین
- ۳۵..... اوزاکا- کوبه، ژاپن
- ۳۵..... جاکارتا، اندونزی
- ۳۵..... ناگويا، ژاپن
- ۳۶..... کلک، هند
- ۳۶..... شانگهای، چین
- ۳۷..... لوس آنجلس، ایالات متحد آمریکا
- ۳۷..... تهران، ایران
- ۳۸..... بحران
- ۴۲..... سوانح طبیعی و خسارت های وارده
- ۴۵..... فصل دوم
- ۴۵..... مخاطرات محیطی (رویکرد های نظری و تجارب جهانی)
- ۴۵..... مدیریت بحران
- ۴۸..... تجارب برنامه ریزی مدیریت بحران در سطح جهانی
- ۴۸..... استرالیا
- ۵۰..... هندوستان

بنگلادش ۵۱

نامیبیا ۵۳

چین ۵۴

الجزایر ۵۵

فیلیپین (شهر رلاک) ۵۷

پدافند غیر عامل ۵۹

رویکرد پدافند غیر عامل شهر ۶۰

رویکرد تاب آوری ۶۲

رویکرد تاب آوری و شهر ۶۵

فصل سوم ۶۹

سیلاب شهری (از مفهوم تا راهکار) ۶۹

درآمدی بر مبحث سیلاب های شهری ۶۹

سیلاب ۷۳

انواع سیل ۷۵

سیل های رودخانه ای ۷۵

سیل های ساحلی ۷۶

۷۶.....	سیل های بارانی.....
۷۷.....	سیلاب های شهری.....
۸۱.....	سیل و طغیان رودخانه ها.....
۸۳.....	عوامل موثر بر وقوع سیلاب.....
۸۴.....	عوامل طبیعی.....
۸۴.....	زمین شناسی.....
۸۴.....	عوامل هیدروئیک.....
۸۵.....	توپوگرافی.....
۸۵.....	پوشش زمینی.....
۸۵.....	زمین شناسی.....
۸۶.....	بارندگی های مداوم و سنگین.....
۸۶.....	پوشش گیاهی.....
۸۷.....	فرسایش خاک ناشی از عدم وجود پوشش گیاهی.....
۸۷.....	عوامل انسانی.....
۸۹.....	دخالت در مسیل ها و دست کاری آب گذرها.....
۹۰.....	عدم رعایت حریم مسیل ها و رودخانه ها.....

- ۹۰.....عدم توجه دقیق و کافی در رعایت ضوابط و استانداردهای شهرسازی
- ۹۰.....عدم وجود سیستم های فاضلاب شهری
- ۹۱.....رعایت نکردن اصول صحیح مطالعه، طراحی و اجرای سازه ها و تاسیسات کنترل سیلاب
- ۹۱.....تغییر کاربری زمین
- ۹۴.....سیلاب های کوتاه مدت بارانی
- ۹۴.....سیلاب های بلند مدت بارانی
- ۹۴.....سیلاب های ناشی از ذوب برف
- ۹۴.....سیلاب های ناشی از باران و ذوب برف
- ۹۵.....شهرنشینی و سیل
- ۹۵.....گسترش شهرها و افزایش خطر سیلاب
- ۹۹.....اثرات متقابل شهرنشینی و سیل
- ۱۰۱.....آسیب پذیری
- ۱۰۴.....آسیب پذیری شهری و سیلاب
- ۱۰۶.....روش ها و راهکارهای کنترل و مقابله با سیلاب
- ۱۰۷.....روش های ساختمانی (سازه ای)
- ۱۱۱.....روش های غیر ساختمانی

- ۱۱۲..... روش های مدیریتی مقابله با سیلاب
- ۱۱۲..... منطقه بندی سیلاب دشت
- ۱۱۳..... پهنه بندی خطر سیلاب
- ۱۱۴..... آبخیزداری شهری
- ۱۱۶..... کاربری زمین شهری
- ۱۱۷..... برنامه ریزی کاربری زمین شهری
- ۱۱۸..... الگوی زمین شهری و افزایش سیلاب
- ۱۱۹..... نقش مدیریت و برنامه ریزی کاربری زمین شهری در کاهش خطر پذیری سیلاب
- ۱۲۱..... منابع و مآخذ
- ۱۳۵..... منابع لاتین
- ۱۴۴..... واژه نامه
- ۱۵۰..... مراجع اینترنتی

پیشگفتار

پدیده وقوع سیلاب امروزه به عنوان یکی از مهم ترین مخاطرات محیطی با اثرگذاری بالا در عرصه های شهری محسوب شده که محیط، انسان و دارایی های انسانی را به صورت دائمی مورد تهدید قرار می دهد. این پدیده در طول چند دهه گذشته، در بیشتر مناطق کره زمین و تحت تاثیر عوامل متعدد محیطی و انسانی رو به افزایش گذاشته و اثرگذاری آن در محیط های شهری کشورهای در حال توسعه یا توسعه نیافته محسوس می شود. در حقیقت برای تمامی این نوع شهرها، سیلاب یک نگرانی ثابت و یک مشکل جدی است. شناسایی ساز و کارهای موثر بر وقوع و تشدید این مخاطره مهم محیطی و ارائه راهکارهای مناسب در راستای کاهش اثرات منفی و زیان بار آن بر محیط زیست و جوامع انسانی، از ضرورت های برنامه ریزی های توسعه در فضاهای شهری می باشد.

با توجه به ضرورت های فوق و نیاز به مفهوم شناسی بحث مخاطرات محیطی و به خصوص مسئله مهم و نگران کننده سیلاب های شهری، در کتاب حاضر تلاش شده است با بهره گیری از تجارب بین المللی و داخلی، به موضوع مخاطرات محیطی با تاکید بر سیلاب های شهری پرداخته شود. بر این مبنا این کتاب در سه فصل به شرح ذیل تنظیم شده است؛

- فصل اول کتاب به مخاطرات محیطی (تعاریف و مفاهیم پایه) اختصاص دارد.
- در فصل دوم کتاب مخاطرات محیطی (رویکردهای نظری و تجارب جهانی) مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته است.

- فصل سوم کتاب، به مسئله سیلاب‌های شهری همراه با ارائه راهکارهای فنی و مدیریتی (سازه‌ای و غیر سازه‌ای) در راستای تعدیل و کنترل این پدیده در محیط‌های شهری پرداخته است.

دکتر محمد غلامی؛ عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

دکتر ولی اله نظری؛ عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان

www.ketab.ir